

Viite

Asia

Suomi ja Shanghain alue maailmannäyttelyn alkaessa

Asiasanat

KIINA, VIENNINEDISTÄMINEN, TUTKIMUS JA KEHITYS

Shanghain alueen merkitys Kiinan talouden moottorina ja ulkomaisten investointien imurina on kiistämätön. Kehityksen haasteena rakennemuutos: teollisuudesta palveluihin, kohti kansainvälistä finanssi- ja logistiikkakeskusta.

Shanghai saa 2010 lisäpotkua kaikkien aikojen suurimmasta maailmannäyttelystä: tammi-maaliskuussa 2010 talous kasvoi 15 %. EXPO 2010 on samalla lähivuosien suurin Suomi-promootiotapahtuma, joka tukee myös Suomen pysyvää toimintaa Kiinassa.

Suomi on jo nyt Shanghaissa kokoaan suurempi tekijä, mitä tukee myös myönteinen Suomi-kuva Kiinassa. Alueella on suurin Suomi-toimijoiden keskittymä Euroopan ulkopuolella. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö toimii. Jatkossa myös FinNode Kiina -verkosto ja 2010 perustettava Suomalais-kiinalainen kauppakamari yhdistävät kenttää.

1. Itä-Kiinan alueen talouskehitys ja Shanghain merkitys

Suomen Shanghain pääkonsulaatin kattama Itä-Kiinan alue on yksi maailman tiheimmin asuttuja. Shanghain ja sitä ympäröivien provinssien (Jiangsu, Jiangxi, Zhejiang ja Anhui) väkiluku on yli 250 miljoonaa. Shanghaissa järjestettävä kaikkien aikojen suurin **EXPO 2010 -maailmannäyttely** (1.5.-30.10.2010) lisää entisestään alueen tunnettua. Näyttelyyn odotetaan yli 70 miljoonaa kävijää, joista pääosa Kiinasta. Maailmannäyttelyä varten kaupungin infrastruktuuria on parannettu massiivisesti ja panostus ylittää Pekingin olympialaisia varten tehdyt investoinnit (laskettu jopa yli 40 miljardia €).

Erityisesti **Jangtse-joen suiston talousalue** on toiminut viime vuodet Kiinan talouden moottorina ja ulkomaisten investointien imurina. Alue on logistisesti merkittävä ja sillä sijaitsevat mm. Shanghain ja Ningbon satamat, jotka maailman suurimpia. Pinta-alaltaan suiston alue vastaa kahta kolmasosaa Suomen pinta-alasta, mutta vain 2,2 % Kiinasta. Pienestä maa-alasta huolimatta Jangtse-joen suisto tuottaa neljänneksen Kiinan BKT:sta ja

sinne suuntautuu yli kolmannes Kiinaan tulevista ulkomaisista investoinneista. Ympäröivien maakuntien merkitys on noussut, kun toimintakustannukset Shanghaissa ovat kasvaneet ja uudet liikenneyhteydet lyhentävät etäisyyksiä dramaattisesti .

Shanghaista ulkomaiset investoijat eivät hae enää alhaisia tuotantokustannuksia. Tärkeätä on kaupungin logistinen sijainti ja markkinat - esimerkkinä Metso, Wärtsilä Marine, Cargotec ja Konecranes, joiden markkinat ovat pitkälti Aasiassa. Shanghaiin kaupunki panostaa valmistavan teollisuuden sijaan palveluihin ja tutkimustointintaan. Myös Kiinan keskushallinnonkin tavoitteena on kehittää Shanghaista **kansainvälinen logistiikka- ja finanssikeskus**. Sen satama on jo maailman suurin rahdin painolla mitattuna ja pörssin arvo kuudenneksi suurin. Shanghaiin roolia kansainvälisenä tutkimus- ja kehityskeskukseksi vahvistaa lukuisten monikansallisten yhtiöiden tutkimus- ja kehityskeskukset. Kaupungin oma T&K -panostus on yli 3 % BKT:stä.

Shanghaiin määrätietoinen kehittäminen kohti kansainvälistä finanssi- ja logistiikkakeskusta tarvitsee kuitenkin tuekseen **sisäisen rakennemuutoksen lisäksi myös keskushallinnon toimenpiteet**. Erityisen tärkeätä on kehitys kohti valuutan täyttä vaihdettavuutta ja ulkomaisten yritysten listautumista Shanghaiin pörssiin.

Shanghaiin talous kasvoi kaksinumeroisella vauhdilla vuoteen 2008, jolloin globaali taloustilanne pudotti kasvun alle 10 %:iin. Tuoreimmat tilastot näyttävät kuitenkin suurinta kasvua 17 vuoteen: **tammimaaliskuussa 2010 talouskasvu ylsi peräti 15 %:iin**. Kasvulukujen taustalla on edellisen vuoden vaatimattomampi kehitys, mutta myös tuotannollisen toiminnan vahva kasvu. Tavoitteena on huipputeknologian lisäksi painopisteen siirtäminen palvelusektorille.

EXPO 2010:n lisäksi Kiinan oman matkustajalentokoneen valmistus ja Manner-Kiinan ensimmäisen Disneylänkin rakentaminen luovat mielikuvaa tulevaisuuden Shanghaista. Kiinan kasvavan autoteollisuuden keskukseseen tulee myös Volvon ostanut Geely, jonka tuotantoa ja pääkonttoria kaavaillaan Shanghaiin.

Kasvun yhtenä huolestuttavana seurauksena on kiinteistömarkkinoiden uudelleen kiihtynyt tahti. Kysymysmerkkinä ja tulevaisuuden haasteina on kuitenkin **kasvun epätasapainoisuus**. Tuloerojen kasvu ja sosiaalinen epätasa-arvo on näkyvää. Väestön ikääntyminen on Kiinan nopeinta. Asuntorakentaminen on keskittynyt kannattavimpiin luksusasuntoihin, joten hintojen nousun myötä kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnasta on pula.

Shanghaiin johdon määrittelemät **prioriteetit vuodelle 2010** ovatkin maailmannäyttelyn ja finanssi- ja logistiikkakeskuksen ohella kestävä kaupunkikehitys – eli erityisesti ympäristöhaasteisiin ja asuntojen hinnannousuun vastaaminen. Painopisteet avaavat hyviä mahdollisuuksia yhteistyölle myös Suomen kanssa. Kiinalaiset arvostavat erityisesti suomalaista osaamista energiansäästön ja ympäristöteknologian suhteen.

2. Suomalaisaktiviteetit Shanghaiin alueella

Yhdessä julkisten toimijoiden kanssa Shanghai on **suurin Suomi-toimijoiden keskittymä Euroopan ulkopuolella**. Alueen yritysedustajat, Finnish Business Council ja Shanghaissa toimivat julkiset Suomi-toimijat ovat osoituksen siitä, että Suomi on Itä-Kiinassa vahvasti mukana. Suuri osa Kiinassa olevista suomalaisyrityksistä ja investoinneista on Shanghaiin ympäristössä.

Itä-Kiinan alueella toimii tällä hetkellä noin **puolet Kiinassa olevista suomalaisyrityksistä** (n. 140). Näistä merkittävä osa harjoittaa tuotannollista toimintaa. Shanghaiin lisäksi suomalaisyritykset ovat löytäneet paikkansa lähinnä Jiangsun ja Zhejiangin provinseista. Perinteisten metsäklusterin ja teknologiateollisuuden lisäksi uusia mahdollisuuksia näyttää avautuvan erityisesti ympäristöteknologian, energiansäästön ja terveydenhuollon aloilla. Liiketoimintaa tukee tutkimus- ja innovaatiojärjestelmiin liittyvä yhteistyö, jota vetää Tekesin Shanghaiin toimisto. Sen toiminnan ansiosta Suomi oli vuonna 2009 **Shanghaiin tiede- ja teknologiakomission suurin ulkomainen partneri**. Kiinalaisosapuolet ovat saaneet kaupungin rahoitusta yhteensä n. 20 hankkeeseen suomalaiskumppaneiden kanssa.

Suomalaisyritysten sijoittumista Itä-Kiinan markkinoille helpottavat Shanghaissa sijaitsevat julkiset toimijat. Pääkonsulaatin osana toimivat Shanghaissa Finpron ja Tekesin toimipisteet, jotka ovat sijoittuneet Shanghaiin osana olevan Pudongin Zhangjiang High-tech puistoon 2005 perustettuun Suomen ensimmäiseen **innovaatiokeskus FinChiin**. FinChi -yhteisö auttaa paitsi yritysten sijoittumista Kiinaan, myös edistää kiinalaisia investointeja Suomeen. Shanghaista käsin johdetaan myös koko Kiinan kattavaa **FinNode Kiina –verkostoa**, jonka tavoitteena on toimijoiden tiiviimpi yhteistyö, suomalaisen innovaatioympäristön kansainvälistäminen ja verkostoituminen kiinalaisten huippuosajien kanssa.

Yritysten lisäksi FinChin puitteissa toimii myös em. **Finpron** ja **Tekesin**, sekä **VTT:n**, **FECC:n** (Finnish Environmental Cluster in China), **Jyväskylän** (Jykes), **pääkaupunkiseudun** (Greater Helsinki Promotion) ja viimei-

simpänä **OPM/CIMO:n** korkeakouluasiantuntijan toimisto. **MEK:n** toimintojen lisäksi Shanghaihin on suunnitella myös **Invest in Finlandin** toimintaa. Suomi-toimijoita on myös FinChin ulkopuolella.

FinChi on saamassa kiinalaisen vastinparin Suomeen: Kiinan innovaatiokeskukselle Suomessa - ns. *Golden Bridge* –hanke - odotetaan erityisesti Shanghaiin ja sen **Pudongin** erityisalueen tukea koska FinChi sijaitsee siellä. Pudong on myös niitä, jotka ovat kiinnostuneita Suomen maailmannäyttelypaviljongin jälkikäytöstä.

Julkisen ja yksityisen sektorin esimerkillistä yhteistyötä Shanghaissa heijastaa **Finnish Business Council Shanghaiin** toiminta. Suurimpana suomalaisista kauppayhdistyksistä Kiinassa sillä on ollut myös merkittävä rooli, kun on tähdätty virallisen **suomalais-kiinalaisen kauppakamarin** perustamiseen 2010. Shanghaiin alueen saumaton yhteistyö on parantanut Suomen ja suomalaistoimijoiden mahdollisuuksia Kiinassa. Suomen on noussut Itä-Kiinassa kokoaan suuremmaksi tekijäksi. Tätä vahvistaa myös suora **päivittäinen lentoyhteys** Helsinkiin, mikä on nopein yhteys Shanghaista Eurooppaan. Myös alueet ja kaupungit ovat vahvasti mukana, sillä ystävyyskaupunkisuhteilla on Kiinassa suuri merkitys: esimerkkinä Shanghaiin ystävyyskaupunki Espoo.

3. Suomi ja Shanghaiin tulevaisuus

Yli 19 miljoonan asukkaan Shanghai on Kiinan väkirikkain kaupunki. Se on suoraan Kiinan keskushallinnon alla ja sen merkitystä heijastavat kaupungista nousseet kansantasavallan johtajat. Virallisen asukasluvun ulkopuolelle jäävät siirtotyöläiset, joita Shanghaissa on miljoonia. Väestöstä yli 20 % on yli 60-vuotiaita ja kaupunki kohta ikääntymisen haasteet ensimmäisten joukossa Kiinassa. Shanghaiin osana oleva *Pudong New Area* on hallinnollisesti oma talousalueensa, jonka talous vastaa Slovenian BKT:tä.

Jotta julkiset ja muut Suomi-toimijat voisivat toimia Kiinassa synergiassa ja koordinoitusti, on vuoden 2009 alusta aloittaneen **FinNode Kiina** –verkoston kaltainen toimintamalli välttämätön. Sen toiminnan ja jatkuvuuden varmistaminen onkin tällä hetkellä tärkeää.

Shanghaiin elintason nousu avaa mahdollisuuksia suomalaisellekin osaamiselle. **Suomi on kiinnostava yhteistyökumppani** monella alalla. Lisäksi suomalaisten **korkeakoulujen laaja yhteistyö** pohjustaa myös kaupallista toimintaa. Näistä voidaan mainita esimerkkinä suomalais-kiinalainen biomateriaalikeskus, jonka kumppanina on kuusi yliopistoa Suomesta. Myös ruokaturvallisuuden alalla on löydetty yhteistyötä suomalaisten kanssa. Suomen kannalta kiinnostavimpia yliopistoja ovat olleet Shanghaissa Fudan (ml. sen Pohjoismainen keskus), Jiaotong ja Tongji. Viimeksi mainittu on sopinut Aalto-yliopiston kanssa suomalais-kiinalaisen keskuksen perustamisesta: mittava **"Aalto Tongji Design Factory"** avataan Shanghaissa 25.5.2010. Potentiaalia tarjoavat lisäksi esim. Zhejiangin ja Nanjingin yliopistot. Suomen ja Kiinan tiede- ja teknologiayhteistyötä tukevat Tekesin yhteistyösopimukset Shanghaiin, sekä Jiangsun ja Zhejiangin tiede- ja teknologiakomissioiden kanssa.

Shanghaiin ja koko Kiinan näytön paikka on tällä hetkellä **EXPO 2010 -maailmannäyttelyn** järjestäminen. Tavoitteena on ollut rakentaa kaikkien aikojen suurin ja mieleenpainuvain näyttely. Suomi osallistuu näyttelyyn omalla paviljongillaan ja mm. ennen näkemättömän kattavalla kulttuuriohjelmalla. Kirnu -paviljonki tarjoaa erinomaiset puitteet näyttää suomalaisosaamista koko Kiinalle – kaikilla sektoreilla kulttuurista kauppaan.

www.finland.cn
www.finlandatexpo2010.fi
www.finnode.fi/china
www.fbcs.fi

LIITTEET

-